

Kohti unelma-ammattia podcast

K2J6

00:00:01 Minna

Tämä on Kohti unelma-ammattia -podcast.

00:00:04 Minna

Minä olen Minna Halttunen.

00:00:07 Minna

Tervetuloa mukaan.

00:00:20 Minna

Oli vuosi 1948 helmikuinen pakkasaamu.

00:00:25 Minna

Pihan ajoi Ruokolahden kunnan sosiaalilautakunnan puheenjohtaja Ritoniemen isäntä.

00:00:31 Minna

Beeda mummo peitteli minut kolmevuotiaan tytön turkis malleihin rekeen ja matka alkoi Ruokolahden Salonsaaren suuren järven jäätä pitkin.

00:00:42 Minna

Tähtiä oli vielä taivaalla.

00:00:44 Minna

Mustan puhuva hevosemme lohdutteli hyvää vauhtia.

00:00:48 Minna

En ollut koskaan nähnyt niin komeata taloa kuin tuon määränpäämme.

00:00:52 Minna

Leveille rapuilla meitä tuli vastaan siniseen pukuun ja valkean essun puettu nainen.

00:00:58 Minna

Sisällä meidät ohjattiin toimisto huoneeseen, jossa istui lastenkodin johtajatar Aino Rapo.

00:01:04 Minna

Hän puhui meille hyvin imartelevasti.

00:01:07 Minna

Niin imartelevasti että alkoi pelottaa.

00:01:10 Minna

Hän vei minut jonkun ison hyllyn eteen, jossa oli lasten leluja.

00:01:14 Minna

Ehdin juuri saada ison mollamaijan syliini kun huomasin että Beeda mummi oli hävinnyt.

00:01:20 Minna

Lastenkodin lapset olivat Ruokolahden kunnan huostaanottamia lapsia joukossa oli sotien aikana vaikeuksiin joutuneiden perheiden lapsia hylättyjä orpolapsia ja lapsia, joiden vanhemmat olivat joutuneet tube sairaalaan.

00:01:33 Minna

Suurin osa oli alle kouluikäisiä joukossa ihan taaperoita.

00:01:38 Minna

Minulla ei ollut mitään tavaroita kaappiin laitettavaksi, joten minulle näytettiin vain nukkumapaikka. Se oli iso sali, jossa oli monta riviä aikuisten rautasänkyjä.

00:01:49 Minna

Vuoteet oli sijattu siten että 2 sellaista nukkui samassa sängyssä jalat vastakkain.

00:01:54 Minna

Lastenkodissa oli ankara kuri.

00:01:57 Minna

Jos joku kasteli vuoteen sai selkäsaunan.

00:02:01 Minna

Jos myöhästyit ruokailusta tuli selkäsauna.

00:02:05 Minna

Jos tapahtuu jotakin järjestyssääntöjen vastaista, jolle ei löytynyt tekijää meitä kaikkia rangaistiin kollektiivisella selkäsaunan.

00:02:13 Minna

Piispana käytettiin koivun vitsaa, releitä ja harjanvarsia ei käytetty, koska niistä olisi voinut jäädä jälkiä.

00:02:20 Minna

Monta kertaa on tullut pohdittua kuinka monta minun lastenkoti kavereistani vammautui henkisesti noista pieksemisistä.

00:02:27 Minna

Minun oikea isäni kävi katsomassa minua kerran 2 vuoden aikana.

00:02:32 Minna

Hän toi minulle kauniin omenan vihreä silkkimekko ja ruudullisen flanellin.

00:02:38 Minna

Johtaja Aino Rapo otti ne huostaansa, enkä sen koommin niitä nähnyt.

00:02:46 Minna

Nämä olivat otteita kirjasta Hoitsuna halki Suomen.

00:02:49 Minna

Jonka on kirjoittanut Lahja Havansi, joka on tänään podcast vieraanani.

00:02:54 Lahja

Minä olen Lahja Havansi 76 vuotias ja jäin eläkkeelle vuonna 2012 todella todella ihanasta ammatista.

00:03:05 Minna

Mutta jos mennään nyt tuohon itse kirjaan, jännä yhdistelmä sellaista.

00:03:11 Minna

Suoranaista melkein epätoivoa, mutta kauhean positiivisella asenteella, että miten rankka sullakin on ollut sun elämän alkutaipale, että mulla on semmoinen vähän päälle kolmevuotias tyttö ja mun on ihan kauhean vaikea ajatella, että sen ikäisenä että mun tytär joutuisi johonkin niin kun siis lastenkotiin.

00:03:28 Minna

Niin siis se oli mun mielestä ihan hirveän koskettava lähtökohta jo pelkästään tuolle kirjalle se tempasi mukaansa ihan hirveän hienosti.

00:03:38 Lahja

Yksi syy, jonka takia halusin tämän kirjoittaa on se, että.

00:03:42 Lahja

Tulee ihan kyyneleet silmiin. Meillä on tänä päivänä tosi tosi paljon syrjäytyneitä nuoria ja sitten meillä on paljon huostaanottoja ja meillä on todella todella huonosti voivia perheitä. Niin yksi tarkoitus on se, että minä tässä haluaisin tuoda esille sen, että vaikka kuinka epätoivoista elämää, niin sieltä voi nousta.

00:04:04 Lahja

Ja tuota mielestäni.

00:04:06 Lahja

Niin se, että kuka nousee kukaan ei se olisi kanssa semmoinen selvitettävä todella tärkeä asia, koska mä luulen, että jos semmoisessa hyvässä kohdassa ihminen saisi apua tähän elämäntilanteeseensa, niin se pelastaisi hänet pahalta, mutta näin ei meidän tänä päivänä ole.

00:04:28 Lahja

Eli meillä monet syrjäytyneet nuoret ja lastenkoti lapset ja nämä ne saavat selvitä lähes omin avuin eli sitä.

00:04:37 Lahja

Vanhempaa turvallista aikuista ei ole lähellä.

00:04:40 Minna

Siitä itse asiassa on tutkimus, että ihmiset, jotka on saanut sen oikealla hetkellä sen turvallisen aikuisen sen turvallisen auktoriteetti hahmon johon tukeutua niin he yleensä pärjää siis vaikka sodassakin, niin todella kovistakin traumaista jos he löytävät jonkun johon tukeutua.

00:04:58 Minna

Mutta oliko sulla tällöinen henkilö?

00:04:59 Lahja

No tuota minulla ei. Minulla ei varsinaisesti ollut. Minähän sieltä lastenkodista löysin tällöisen lastenkoti kaverin Paulin, joka oli mun kanssa samanikäinen. Me oltiin aina kimpassa ja olisi todella ihana, jos hän eläisi vielä ja tavata hänet, niin me yksi niin kun aina juonittiin näitä juttuja. Hän oli mulle jollain tavalla semmoinen turva ihminen, mutta ei suinkaan nämä hoitajat eikä johtajat. Mutta sitten kun mä sieltä lastenkodista pääsin pois niin sittenhän mä jouduin semmoiseen perheeseen.

00:05:29 Lahja

Jos sä tuota jos mä nyt lyhyesti sanon niin siellä sai ruokaa ja siellä sai piiskaa mutta ei yhtään rakkautta.

00:05:37 Lahja

Ja se oli kyllä hirveän jämptiä, että todella tiesi mitä saa tehdä, mitä ei että kaikki kaikki oli turvallista. No tästähän seurasi sitten se, että.

00:05:49 Lahja

Ensimmäinen ihminen, joka sitten kuusitoistavuotiaana kiinnitti minuun vähän huomiota, niin hän oli sitten ensimmäinen aviomieheni.

00:05:59 Lahja

Elikkä tuota se, että joku minuun niin kohdisti huomiota ja minusta kiinnostunut niin sehän oli huikea juttu.

00:06:06 Lahja

Jota ei ole tapahtunut kuuteentoista vuoteen.

00:06:10 Minna

Eikö se ollut niin, että sut siis suoranaisesti huutokaupattiin tähän perheeseen?

00:06:14 Lahja

No tuota silloin vuonna sanotaan 40-luvulla 50-luvulle pitkästi, niin suomessahan oli se tilanne lastenkodeissa, että siellä oli paljon lapsia, jotka olivat orpoutuneet tai sitten sodan jälkeisissä olosuhteissa oli niin vaikeata, että sinne jouduttiin ihan yksinkertaisesti köyhyyden takia.

00:06:34 Lahja

Minulla tää tausta ei ollut niin traumaattinen minun biologinen äitini sairastui tuberkuloosiin silloin 40-luvulla ja meitä oli 7 lasta ja isä repi leipää sitten koko perheelle ja sitten tuli vielä siinä mummo niin tota mieltä jaettiin ympäri ämpäri. Nuorimmat veljet joutuivat lasten seiiniin ja Mannerheimin lastensuojelulaitoksiin ja minut sitten maakunnan toimesta sovittiin että viedään sinne omaan kunnan lastenkotiin ja samoin.

00:07:03 Lahja

Minusta 2 nuorempaa veljeä yritettiin niin kun hoitaa siellä lastenkodissa, mutta se ei onnistunut että heidät piti ottaa sieltä pois.

00:07:14 Lahja

Että tuota se huutokauppaaminen tarkoitti sitä, että aina silloin tällöin lastenkoti piti tällaisia lasten katsojaisia eli lapset pantiin riviin ja sitten tuli pariskuntia siihen vastapäätä istumaan ja katsomaan että minkä he nyt halusivat ja tuota ne hän oli kovat markkinat elikkä tuolta silloin sotien jälkeen oli tietysti muotia semmoinen lapsi joka oli pulska punakka, vaalea ja mieluummin tyttö ja kiharapää.

00:07:42 Lahja

Niin ja ne meni ekaksi kaupaksi ja tuota mä olin aika huonoilla siinä koska mä olin ensinnäkin aliravittu. Mä olin saanut semmoista unicefin voima velliä jo tuota siellä lastenkodissa ollessaan niin että olisi niin kun vahvistunut ja minussa oli tuberkuloosi kokeita että seurattiin ja oli riisi tauti ja tuota sitten mä olin laiha ja pitkä ja musta tukkainen niin en niin kun vastannut näitä kauneus stantardeja.

00:08:09 Lahja

Ja mä olin sitten sillä ovella mä olin mennyt näiden näiden edellä ja käännyt vainikainen eteen ja sanonut niille sitten siinä kun he istuivat ja katselivat, että ottakaa te minut lapseksi. Minä osaan laulaa.

00:08:25 Lahja

Ja todellakaan mistään lauluäänestä ei juurikaan ollut puhetta, mutta kun siellä lastenkodissa aina laulettiin virsiä ja siellä oli urkuharmonia kaikkien piti laulaa, niin mä tietysti ajattelin että no osaanko mä laulan laukeaa?

00:08:37 Minna

Niin suu aukeaa ja ääntä tulee.

00:08:40 Lahja

Että tota tällä tavalla mä niin kun pelastuin ja sitten jälkeinpäin kertoi ihan vieraillekin että Lahja teki heihin niin topakan vaikutuksen kun se sanoi, että ottakaa minut, että minä osaan laulaa.

00:08:52 Minna

Elikkä sä periaatteessa valitsit sen sun perheen.

00:08:55 Lahja

Niinpä. Niinpä se nyt ei mennyt ihan.

00:08:57 Minna

Nappiin mut niin joo siis tälleen nykyaikana. Mä oon siis syntynyt 1984 joka on se vuosi kun.

00:09:06 Minna

Vasta kielletty lasten kurittaminen fyysisesti niin että siis vasta sinä vuonna kun minä synnyin niin jotenkin mun on mahdoton niin kun kuvitella sitä maailmaa, jossa siis tällainen piiskaaminen ja piekseminen oli ihan jokapäiväistä.

00:09:08 Lahja

Ajattelen se ei.

00:09:19 Lahja

Viranomaisten taholta ihan kirkon seurakunnan kaikkien taholta.

00:09:26 Minna

Niin jotenkin.

00:09:27 Lahja

Näähän kuuntelin semmoisen radio ohjelman ja.

00:09:30 Lahja

Että siinä tuota etsittiin tämmöisiä lastenkoti lapsia, jotka olisivat tulleet kertomaan näistä tiskaamisen aiheuttamista traumaista ja mäkin soitin sinne. Sitten multa kysyttiin, että mitä mieltä mä olen, että pitäisikö suomen valtio niin kun ruotsin valtio kyllä maksaa nyt näille pienille lapsille korvauksia. Ihan mä sanoin siinä, että antaa olla. En mä niin kun koe sitten kuitenkaan että mä olisin niin kauheasti siitä vaurioitunut sisu on sisu on kylläkin kasvanut ja.

00:09:56 Lahja

Tota ehkä semmoinen tietynlainen tämmöinen niin kun päättäväisyys ja ja että jos minä kerron jonkun asian haluan, niin minähän sen teen.

00:10:07 Lahja

Ja se sieltä tuli.

00:10:09 Minna

Niin, että huolimatta tavallaan niistä seuraamuksista, että piiskaa sitten vaan, mutta.

00:10:12 Lahja

Niin juu.

00:10:14 Minna

Tästä mä oon kuullut, että tota se väkivalta ei tee yhtään tottelevaisempia lapsia.

00:10:19 Lahja

Ei todellakaan ovelampia.

00:10:21 Lahja

Niin kun mäkin tämän minun Pauli kaverin kanssa, niin mehän suorastaan tehtiin tämmöisiä kepposia aina että.

00:10:28 Minna

No mutta sulla on kauhean niin kun positiivinen tää sun elämällä semmoinen niin kun kun aloittaa sen kirjan lukemisen niin se on kauhutarina jotenkin, että äiti joutuu sairaalaan ja sitten sut viedään ja niin kun sitten joudut vielä toiseen kotiin.

00:10:43 Minna

Ja se jotenkin sydäntä riipa oikein niin kun pahasti se että sun isäkin toi sulle mekko ja sinne ja sitten sä et ikinä edes saanut käyttää niitä.

00:10:49 Lahja

Juu ne vietiin ne vietiin.

00:10:51 Minna

Niin miten sä et ole katkeroitunut?

00:10:54 Lahja

No tuota kun mä ymmärrän sen, että se ei auta.

00:10:57 Lahja

Että jos sä niin kun ojanpohjalle putoat, niin eihän sieltä ole tietä muuta kuin ylöspäin.

00:11:02 Lahja

Ja näin mä olin sen asian ajatellut, että tuota kyllähän sitä monta kertaa olisi voinut siihen katkeruuteen vajota ja sitten yks pelastava.

00:11:13 Lahja

Henkilö mulla on ollut siellä kouluaikana sitten oli oikeastaan kaksikin opettajaa, että hehän niin kun potkii ja patisti minua sitten hakemaan oppikouluun kun nää minun kasvatti vanhemmat ei ole sitä halunnut heidän mielestään minun olisi pitänyt jäädä lypsämään 2 lehmää ja hoitamaan 1 hevosta ja 1 sikaa ja 3-4 kanaa siinä olisi ollut mulla elämä.

00:11:35 Lahja

Työ mutta nää opettajat puputti sitten että nyt menet lahja pyrkimään ja niin me sitten menin ja siinä sitten meidän vaalitkin meni 2 kesäksi niin kun rikki eli mä en käynyt 2 kesään siellä koska he suuttuivat niin hillittömästi kun minä läksin kouluun jossa ei opi muuta kuin laiska.

00:11:54 Minna

Aha koulussa oppii laiskaksi?

00:11:58 Minna

Kun nykyään sanotaan että sä oot laiska, jos sä menet töihin etkä kouluun että pitäisi niin kun opiskella niitä.

00:12:02 Minna

On ihan niin kun vinoutuu.

00:12:04 Minna

Mut tää näkemys sitten.

00:12:05 Lahja

Kyllä nää on ihanaa kun mä nykyisille lapsenlapselleni aina kerron näitä juttuja he monesti aina sanoikin, kun mä yritin lukea heille satuja, että älä lue satuja ja kerro niitä vanhoja asioita, että ne on paljon jännempiä.

00:12:19 Minna

Varmasti on jännempiä hurjia juttuja. Mutta siis pääsit kouluun ihan omin voimin opiskelemalla siis sitkeästi eteenpäin vaan.

00:12:28 Lahja

Kyllä joo että mä sitten, että siinä oli semmoinen ongelma.

00:12:32 Lahja

Niin kun.

00:12:34 Lahja

Tää mun vuoksi Enskan yhteiskoulu oli toistakymmentä kilometriä siitä mun kasvatti kodistani mä menin sitten minun biologisten vanhempien luokse. He asuivat ihan siinä koulun vieressä, että voinko minä tulla nyt kotiin sitten, että pääsisin käymään koulua ja tuota? No periaatteessa isä ja äiti ei ollut sitä ollenkaan vastaan, että he niin kun kyllä minut ottivat takaisin, mutta sitten sisarukset oli vähän sitä mieltä, että nyt meitä on sitten 7 kun ennen oli vaan 6 että se on taas vähän tätä mekko rahaa ja kenkä rahaa vähemmän.

00:13:07 Lahja

Se oli aika raadollista.

00:13:10 Minna

Niin ja sitten kun ei ole kehittänyt niitä sisarus välejä kun on ollut kauan pois.

00:13:13 Lahja

Että mä olin tavallaan niin kun semmoinen melkein vieras, että ei ne ole sitten kauhean lämpimäksi juuri tulleetkaan, että tuota se niin kun sitä semmoista sisar yhteyttä ei varsinaisesti synny.

00:13:28 Minna

Ja tää on niin kun siis jotenkin nyky maailman silmin niin kamalan julmaa kuulla.

00:13:33 Lahja

Niin niin ja sitten se mikä.

00:13:37 Lahja

Se minkä mennään niin kun huomasin, että kun mä vertaan nyt nykyään sosiaalityöntekijöiden työtä ja vertaa mitä se oli silloin kun minua käytiin sieltä kunnan toimesta muutaman kerran katsomassa, että miten minua hoidetaan, niin ei multa esimerkiksi koskaan kysytty, että pieksitäänkö minua, mutta sen sijaan katsottiin, että onko täitä päässä. Onko minun sängyssä torakoita? Onko lakanat likaset ja onko ehjiä kenkiä?

00:14:05 Minna

Niin eli.

00:14:05 Lahja

Ja nää asiat tarkistettiin eli nää ulkoiset asiat mutta se henkinen puoli jäi ihan nolville.

00:14:12 Minna

Ja varmaan aika monelle sitten toi oli.

00:14:15 Minna

Semmoinen rikkova kokemus.

00:14:17 Lahja

Kyllä mä uskon että.

00:14:19 Minna

Mutta sen jälkeen pääsit kuitenkin sitten lääketieteeseen niin kuinka se nyt oikein sitten päädyit tälle alalle? Miten siitä tuli sun elämä?

00:14:26 Lahja

Tuota se oli kyllä se oli kyllä ihan sattumaa. Mullahan oli siinä semmoinen välillä semmoinen elämänvaihe, että niin kun kerron, että mä kuusitoistavuotiaana tapasin ensimmäisen miehen ja se nyt sitten totta kai, kun niistä asemista lähdetään että.

00:14:42 Lahja

Että tuota ei niin kun ole kauhean paljon sitä yhteistä. Ja no kuitenkin.

00:14:48 Lahja

Meidät vihittiin vuonna 1962 ja sitten se ero oli vuonna noin käytännössä 70. Niin 2 tytärtä syntyy siitä ja tuota sitten mä rupesin ajattelemaan sen ensimmäisen tyttären jälkeen, että ei totisesti että eihän tää nyt elätä minua, että mä oon vaan niin kun miehen siivellä tässä ja hoidan lasta ja ei ole mitään tuloja.

00:15:09 Lahja

Sitten mä rupesin katselemaan ihan lehdestä asuttiin silloin Raumalla ympäri Suomea, että mihin otetaan semmoisia oppilaita, jotka voivat olla naimisissa, koska siinä niin vuosina ei vielä otettu naimisissa olevia sairaanhoitajia kouluun. Heidän piti olla neitoja neitsyitä melkein ja tota, että oli hyvin tarkat tämmöiset säännöt ja Joensuu oli sitten ainut jossa oli.

00:15:26 Minna

Niin just.

00:15:33 Lahja

Yksi rouva ihminen ollut oppilaana, mutta hänelläkin oli semmoinen tausta, että mies oli loukkaantunut kolarissa pahasti ja varmaan sen takia pääsi sinne oppilaaksi. No minä haen ja minut sitten otettiin sinne ja mä olin ensimmäinen tämmöinen naimisissa oleva, sitten sen koulun historiassa ja siitä se sitten lähti. Oikeastaan syy oli se, että se oli niin lyhyt se koulutus vaan 2 ja puoli vuotta kun sitten joku vastaava yliopistollinen koulutus olisi ollut useamman vuoden, että mä ihan halusin päästä niin kun rahaa tienamaan, siitä se lähti.

00:16:04 Lahja

Ja sitten tietysti erittäin painava tekijä oli se, että kun mä saan olla 5 kuukautta harjoittelijana kuusitoistavuotiaana vuonna 1962 ja minut laitettiin töihin. Aivan niin kun mulla olisi ollut koulutuksessa varsin ollut väki henkilöä, että ei yhtään katsottu sitä, että osaanko minä vaiko enkö vaan luotettiin, että mä hoidan hyvin, että siellähän on sitten kirjassani kerron kuinka minä hoisin elämäni ensimmäisen kuolevan potilaan.

00:16:31 Minna

Sekin on ollut varmaan aika rankka kokemus ilman minkäänlaista valmistelua.

00:16:35 Lahja

Se oli kyllä niin rankka ja me on sitten jälkeenpäin aina kertonut omille opiskelijoille niin tämän tarinan, että mä hoisin niin että mä pelkäsin niin kamalasti, että se huone 5 jossa tämä henkilö kuolemaa teki herra henkilö niin mä kuuntelin vaan oven raosta huokuuko vaiko eikö ja kun huokui niin olin onnellinen ja sitten mielessäni rukoilin, että ai kun hän huokuisi nyt niin pitkään, että aamu hoitajat ehtisivät tulla töihin.

00:17:03 Lahja

Ja niin tapahtui, kello on puoli 8 kun toiset hoitajat tuli niin hän eli vielä ja minä pääsin kotiin.

00:17:11 Lahja

Että tuota, mutta tääkin ei ole niin kun minusta hyvää opettajana oli hyvä esimerkki kertoa tämä, että eihän kaikki ole aina niin täydellistä, että ihan turhaan opiskelijoidenkaan luulla, että se ensimmäisen toimenpiteen ja ensimmäisen hoito kokemuksen pitää olla huippu ei todellakaan sitten sitä kasvetaan.

00:17:32 Minna

Ja sitten kuitenkin tuosta kokemuksesta, niin on aika pitkä matka siihen, että sä pääset oikeasti alalle töihin.

00:17:37 Lahja

Kyllä, mutta sitten tää että.

00:17:41 Lahja

Kyllä siinä mullahan on siinä tai me kirjassa tuo niin kun esille sen, että mulla oli tavallaan se onni että mä näin miesten matkassa kun kuljin niin mä aina pääsen uuteen ja uuteen työpaikkaan ja aina tuli erilaista ja erilaista että silloin minä aina murehdin sitä kun sai kivan työpaikan esimerkiksi Tampereelta, Mikkelistä, Imatran sairaalassakin oli tosi mielenkiintoista, niin sitten aina mies ottaa ja lähtee ei muuta kuin hynttyyt kasaan ja taas menttiin.

00:18:09 Lahja

Niin koskaan ei niin kun päässyt sillain kokemaan sitä semmoista, että olisi niin kun niin sanotusti edennyt urallaan siinä työpaikassa vaan se piti jättää silloin kun se oli parhaimmillaan.

00:18:20 Minna

Mutta että elämä heitteli vähän haluamattakin ympäri Suomea.

00:18:23 Lahja

Niin joo mut nyt jälkeinpäin niin mä oon niin kun nyt todennut monta kertaa, että se on ollut eläimen rikkaus. Ihan ihan selkeästi.

00:18:31 Minna

Ja tota sä aloitit tosiaan siellä polikliinisen puolella.

00:18:34 Lahja

Joo että tämmöisellä akuutti puolella, että mä en erikoistuin sitten vuonna 70 Oulussa sisätaudit ja tehoa.

00:18:44 Lahja

Ja tuota se oli kyllä se oli mielenkiintoinen asia, koska 60-luvun lopulla alkoi tulla vasta muotiin niin käytän nyt ihan sanan muotiin ihmisten elvyttäminen. Eihän sanotaan vuoteen 64-65 niin ei ketään elvytetty eikä ollut välineitäkään sitten alkoi tulla nämä amput elikkä nämä palkit joilla puhalletaan ilmaa keuhkoihin ja opeteltiin tämä sydäntä täytyy hieroa.

00:19:12 Lahja

Ja meikäläinen oli niissä todella innokkaasti aina mukana ja siellä on hauskoja tarinoita. Hauskoja pahaa sanaa nyt tässä yhteydessä hauskoja kun potilas kuolee, mutta kaikki kehitysmään menee tällaisten epäonnistumisien kautta ja niin myöskin tämä elvyttäminen ja esimerkiksi 70-luvulla vielä niin.

00:19:35 Lahja

Meillä oli infarkti potilaat järjestetään ne oli 40-50 nuorehkoja miehiä ja kyllä heistä niin kun suurin osa vielä silloin kuoli eli ei osattu vielä hoitaa no nykyään.

00:19:49 Lahja

Niin kun kaikki tietää, niin mehän tehdään aivan ihmeitä täällä sydän puolellakin, että sun verisuonia rasvataan ja tuota pannaan uusia suonia tilalle ja se sydäninfarkti ei ole enää niin paha kuin se oli ennen.

00:20:05 Minna

Niin se ei ole mikään varman kuoleman.

00:20:06 Lahja

Merkki ei ole, ei ole että se oli. Se oli mielenkiintoista aikaa ja sitten tietysti tietysti sitten hakeuduin kun satuin kohdalle kun tuli nämä elinsiirrot niin se oli minusta kanssa tosi tosi jännää silloin Tampereen keskussairaalassa ja sattuu tämmöinen.

00:20:24 Lahja

Erittäin karismaattinen ylilääkäri Martti Viranta, joka sitten siinä touhussa ohjasi ja tehtiin. Tehtiin uutta silloinkin niin tuota se oli niin kun harmi sitten taas jättää kun sieltä mies valmistuu ja lähdettiin taas ihan pienille paikkakunnille.

00:20:43 Minna

Niin niin.

00:20:46 Lahja

Että tuota tää on just tää erittäin kuvaava esimerkki kun menin sieltä Tampereen keskussairaalan teho osastosta Varpaisjärven kunnan lääkärin vastaanotolle seuraava työpaikka niin tuota yksi aamuna, kun menee töihin niin ihmettelee kun ikkunan raossa on tulitikku rasia mä ajattelin, että mikähän tämä nyt on semmoinen aukaisen sen niin se on täysin ulostetta mä ajattelin, että kauheata nyt on joku ollut tyytymätön meidän palveluun ja.

00:21:14 Lahja

Ja tekee näin ja kun sitten tämä minun ihana työkaverini sanoi, että ei tule kisa, ei tule kisa se näkyy olevan viennin se vie ne se joko hematiitti näytin vie ne sen taksin näkyy aamulla tulevan tieltä päin.

00:21:27 Lahja

Elikkä hänen aviomiehensä oli näytteinä ja hän laittoi sen siihen ikkunan reagoi, että kyllä ne tytöt tietää sen sieltä, että ei olisi ihan tämä homma onnistunut Tampereen keskussairaalaissa.

00:21:38 Minna

Ei ehkä eikä ole nykypäivänä millään tavalla.

00:21:42 Lahja

Ei tämmöisiä aivan ihania. Ihanita juttuja. Niitä on aina niin kun muistelee sitten että.

00:21:48 Lahja

Näin oli ennen.

00:21:50 Minna

Mieli tavallaan kuitenkin hirveän rikastuttavia kokemuksia nähdä niin kun sieltä huipulta tavallaan sinne pohjalle tää koko kaari tässä näin, mutta tää sun kirja niin luuletko, että sen lukeminen pelottaa hoitoalalle pyrkiviä ihmisiä?

00:22:06 Lahja

No tota mulla on semmoinen käsitys, että nykynuoret ensinnäkin he on huomattavasti enemmän. He tietävät asioita, kun me aikoinaan tuossa iässä ja heillä on heillä on kaikki käytettävissä kaikki tieto ja tuota mä luulen, että he odottaa työltään paljon paljon enemmän.

00:22:21 Lahja

Kuin me esimerkiksi.

00:22:22 Lahja

Mä oon aikoinaan ja mä uskon että että heitä kiehtoo tämmöinen esimerkiksi tuon tyylinen työ niin kun tuossa nyt on toi koko kavalkadi eli semmoinen he kammaa semmoista yksitoikkoisuutta junnaa mistä niin kun nyt voi herkästi olla jossain vanhusten hoitolaitoksessa niin, jos tämä opiskelija ei ole ymmärtänyt sen vanhuksen hoitamisen ydintä niin kyllä siis se pitää ymmärtää muuten siihen työhön ei kykene eikä sitä jaksata tehdä.

00:22:52 Minna

Niin se ihmisen arvoinen elämä loppuun asti jotenkin.

00:22:55 Lahja

Joo eli on niin kun tutustuttava siihen potilaaseen siihen vanhukseen ja ja yksi yksi niin kun löydettävä aina niitä naurun aiheita siellä päivässä.

00:23:07 Minna

Mutta sulla on varmaan semmoinen tavallaan semmoinen persoona, että kun sä oot kuitenkin ollut tuon kehityksen mukana tuolla sairaanhoito puolella, niin kehitys ei ole koskaan varmaan pelottanut sua. Näissä asioissa ei ainakaan kuulosta.

00:23:20 Lahja

Siltä no tota ei se ole, ei ole pelottanut mutta.

00:23:25 Lahja

Yks tilanne oli aikoinaan tuossa kirjassa kerron sen juurta jaksan mä pääsin siinä silloin lääkirilehti enkin tämän Martti Virannan kanssa. Me kehitettiin tämmöinen keino munuaisten pesu menetelmä Tampereen keskussairaalassa. Eli toisin sanoen yhteiskunnassa keskusteltiin silloin kovasti, että voiko tämmöisiä munuaispotilaita hoitaa, jotka joutuu käymään joka toinen päivä dialyysissä, joka maksaa maltaita ja että onko meillä varaa yhteiskunnassa niin kun tämmöiseen tää oli ihan kauheeta tää keskustelu.

00:23:56 Lahja

Sitten kyllä oli kuitenkin näitä näissä potilaissa oli nuoriakin, niin ei sitä ollut varmaan kivaa kuunnella. Niin meidän ylilääkäri sittenhän oli erittäin tämä.

00:24:04 Lahja

Innovatiivinen ja älykäs ja niin edelleen kielitaitoinen, niin hän tutki ja tutki ja tutki ja sitten saatiin tietää, että Norjassa Stavangerissa oli muun muassa kokeiltu pestä näitä keino munuaisia, elikkä ne huuhdeltiin läpi heti sen hoidon jälkeen. Muutaman kerran semmoisilla erilaisilla aineilla, desinfioivilla aineilla ja mehän otettiin Tampereella se käyttöön ja kokeiltiin ja kokeiltiin ja mä olin sen Martin aisapari siinä ja sitten totta kai koko meidän tiimi, mutta se ensimmäinen kerta sitten kun sillä pestillä.

00:24:35 Lahja

Keino munuaisilla hoidettiin 2 meidän potilasta en kyllä mun täytyy sanoa, että mä pelkäsin.

00:24:41 Lahja

Koska siitä olisi voinut tulla hirveät verenmyrkytyksen tai vastaavat myös voitu, niin kun tavallaan menettää ne. Mutta me kerrottiin kyllä rehellisesti näille potilaille, mistä on kysymys ja he olivat juonessa mukana.

00:24:53 Minna

Niin kyllä, mutta joo se varmaan se henkilökohtainen niin kun vastuu mitä sä koet siinä tilanteessa, että nyt sä teet tän päätöksen.

00:24:59 Lahja

Kyllä sen takia niin kun joku on multa kysynyt, että miksi mä en aikoinaan lähtenyt lääkikseen tai en hakenut, kun se sitä voinut sitten hakea myöhemmin niin näistä minua on aina hirvittänyt ja hirvittää vieläkin se kauhea vastuu mikä lääkäreillä viime kädessä sitten joissakin tapauksissa on.

00:25:19 Lahja

Että mä niin kun sitä tavallaan pelkäsin.

00:25:23 Minna

Niin kakkosmiehenä on ehkä helpompi.

00:25:25 Lahja

On joo ja sitten se kuitenkin ymmärsin sen, että se tuen antaminen sille ykköselle eli sille kehittäjälle on tosi tärkeitä.

00:25:33 Minna

Niin tota haluat antaa oman mielipiteesi tän hetken sairaanhoidon tilanteesta.

00:25:39 Lahja

No tämän hetken sairaalahoidon tilannehan on ihan katastrofaalinen eli tuota.

00:25:46 Lahja

Tämä on en ole tämmöistä näiden vuosikymmenien aikana koskaan kokenut, eli ensinnäkään me ei saada koulutukseen niitä ihmisiä, joita sinne toivottaisiin tulevan. Ja sitten toinen asia, kun heidät saadaan koulutukseen, moni heistä hylkää.

00:26:04 Lahja

Hylkää kesken kaiken koulun ja jos he menevät töihin niin ovat vähän aikaa ja hakeutuvat toisiin ammatteihin. Tämä on tosi surullista tässä kyllä yhteiskunnan päättäjien peiliin katsominen.

00:26:17 Lahja

Ja yksi syyhän on tietysti siihen tämä palkkaus tähän on aivan naurettavaa, että tämmöinen ensimmäiseksi töihin menevä ihminen saa parempaa palkkaa kuin ylioppilaaksi kouluttautuneen sairaanhoitajan palkka on, että se on todella surullista ja sitten toinen asia on työoloissa.

00:26:43 Lahja

Tuolla alkuvuosina, kun minä olen aloittanut vuonna 1962, niin mielestäni sairaanhoitaja ja yleensä hoitajia arvostettiin työnantajan taholtakin eri tavalla kuin nyt. Pidettiin huolta, että heillä oli työvuorojen aikana ruokaa, että heillä oli mahdollisuus välillä levätäkin ja yleensä se henki siellä työmaalla oli semmoinen huolehtivainen nuorillekin hoitajille ja sehän sitten tuota niin kun innostaa nuorta.

00:27:13 Lahja

Jatkamaan ja mahdollisesti jatko opintoihin.

00:27:17 Minna

Oliko jo sun työuran aikana nähtävillä tällaista rapautumista?

00:27:22 Lahja

No tuota kyllä se loppupuolella alkoi olla sitä, että tuota työtahti oli hirvuihin eli työntekijöitä oli liian vähän ja tähän näkyy erityisesti vanhusten hoidossa eli nämä mitoitukset ovat niin poskillaan kuin olla voi eli eihän vanha ihminen esimerkiksi pysty syömään nopeasti hänellä.

00:27:47 Lahja

Ne syömiseen varmasti 3 kertaa enemmän aikaa kun nuorella ihmisellä ja sitten kaikki tämä tämmöinen henkinen puoli, jota he todella tarvitsivat siellä pitkäaikaishoidon laitoksissa tai palveluasumisessa, niin siihen ei ollut aikaa. Ei ollut aikaa jutella, ei ulkoiluttaa eikä ole vielääkään, että tää on niin kun harmi silloin kun minä aloitin aloitin vanhustyössä niin esimerkiksi kotihoidossa niin.

00:28:17 Lahja

Meillä oli tota saattoi olla päivässä Sonkajärvelläkin 3-4 asiakasta vaan ja me mentiin kahdestaan ympäri pitäjää autolla ja se tarkoitti sitä, että sen 2 tunnin aikana tunnin aikana mikä siellä vanhuksilla on oltiin niin hänet saa on, otettiin ja puettiin keskusteltiin, kyseltiin kaikki kuulumiset ja seurattiin sitä terveydenhoidon tilaa.

00:28:48 Lahja

Tilattiin mahdollisesti lääkäreille vastaanottoaika sitten jäi molemmille niin kun hyvä mieli.

00:28:52 Lahja

Eli ja mä väitän, että näin me sitten edistettiin sitä, että näitä vanhuksia ei ennen aikaisesti tarvinnut työntää tämmöisiin laitospaikkoihin vaan ne saivat asua kodeissaan.

00:29:06 Minna

Joo aivan varmasti mun oma näin isoäitini eli tosi pitkään just kotihoidon avulla ja kyllä se niin kun tota jotenkin se henkilö on. Itseisarvokin säilyy paljon korkeampana silloin kun hän saa itse jäädä päättämään omista asioistaan. Se oli mun mielestä hieno katsoa niin kun vierestä.

00:29:22 Lahja

Kyllä ja sitten kotihan on ihmisille semmoinen paikka, joka edistää sitä terveyden säilymistä. Siellä on niin paljon esimerkiksi ympärillä muistoja, kun sä katsot oman olohuoneesi tai makuuhuoneesi seiniä ja tavaroita ne tulee aina mieleen jotain kivaa tai mistä tuo on ostettu ja jos on vaikka leski niin tuolla me oltiin yksi joku maljakko kertoo jotain. Sen sijaan kun sinä joudut tämmöiseen steriiliin hoitolaitokseen hoituhuoneeseen, jossa on vaan harmaat kalkki seinät.

00:29:55 Lahja

Sinulle ei ole mitään.

00:29:56 Lahja

Siinä vauhdilla aivan varmasti dementoitunut ja masentunut ja tästä seuraa se, että vanhus lääkitään sitten sinne sänkyyn. Ei hyvä. En haluaisi tällaista vanhuutta itselleni.

00:30:09 Minna

Tai kenellekään muullekaan.

00:30:12 Minna

Kiitos Lahja Havansi kauheasti kun olit mukana meidän podcastissa Kohti unelma-ammattia ja kerroit sun unelmien ammatista joka siis ulottui kuudelle eri vuosikymmenelle.

00:30:24 Minna

Ja nyt ei valitettavasti ole aikaa enempää, mutta jos sinä kuuntelija haluat tietää lisää, niin lahjan kirja on siis saatavilla kaikista suurista kirjakaupoista ja kirjan nimien oli Hoitsuna halki Suomen.

